

ยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ*

Management Strategy for “Chalermrajakumari Scholarship Project”

Management Strategy on Higher Education, Ministry of Education

บุญญพัชชาณัฐ ใจสถาน**

สมหมาย แจ่มกระจ่าง***

พัทตร์วิภา โพธิ์ศรี****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้รับทุน จำนวน 255 คน การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 24 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับหน่วยงานที่เป็นผู้ดูแลทุน จำนวน 5 คน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการทุน พบว่า โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน สภาพการจัดการทุนด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สถานภาพการจัดการทุนด้านสุขภาพของผู้รับทุนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สถานภาพการจัดการทุนด้านครอบครัวของผู้รับทุนการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และด้านการใช้จ่ายและการจัดการทุนอยู่ในระดับน้อย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยทางด้านบวก และ 2) ปัจจัยทางด้านลบ โดยปัจจัยทางด้านบวก ภาครัฐให้ความสำคัญต่อโครงการ สนับสนุนทุนการศึกษา และงบประมาณในการบริหารจัดการโครงการฯ ให้กับผู้รับทุนจนเรียนจบครบตามหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) และส่งเสริมให้ผู้รับทุนการศึกษากลับไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภูมิลำเนาของตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้เห็นคุณค่าทางการศึกษา มีความสำนึกในความเป็นคนไทย รักถิ่นฐาน รักประเทศ และรักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งโครงการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ และมีคู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการให้กับผู้เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ ส่วนปัจจัยทางด้านลบ พบว่า ผู้รับทุนไม่ได้รับข้อมูลโครงการที่เพียงพอ ขาดการติดต่อกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการจัดการทุนกับผู้รับทุน มีการประชาสัมพันธ์โครงการน้อยมาก การส่งเงินทุนให้กับผู้รับทุนมีความล่าช้า ไม่มีการส่งมอบภารกิจโครงการ กรณีครูและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุนโยกย้าย/หรือเปลี่ยนแปลง ไม่มีการส่งต่อข้อมูลผู้รับทุน

*ดุชนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ภาคิษาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. ภาคิษาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of the research were (1) to analyze the management of "Chalermrajakumari Scholarship Project" on Higher Education, Ministry of Education. (2) to study factors affecting to "Chalermrajakumari Scholarship Project" management on Higher Education, Ministry of Education, and (3) to propose a "Chalermrajakumari Scholarship Project" scholarship management strategy on Higher Education, Ministry of Education. The research was a mixed methods research which divided into 3 parts. The method of document synthesis from past follow-up reports and survey research appeared in first part approach collected data by questionnaire which was responded by a sample group of scholarship recipients (255 persons), The second part approach was an in-depth interview from scholarship related persons (24 persons) and the third part approach was presenting the scholarship management strategy discussed by the department that manage the scholarship (5 persons) as a focus group.

The findings were as follows:

1. Scholarship management conditions showed that in all aspects, at a low level. When considering each aspect, the condition of educational scholarship management were at a moderate level, the status of healthcare for scholarship recipient were moderate level, the status of family fund management of scholarship recipients were at a low level and the spending and scholarship management were at a low level.

2. There were 2 major factors effect scholarship, positive factors and negative factors. For the positive factors, the government gave the priority to budgeting and scholarship support for the scholarship recipients until the course in higher education (bachelor degree) are completed and encourage the scholarship recipients to return to work in their hometown after graduation, which aimed to cultivate and develop learners in educational institutions in remote areas to realize the value of education, with a sense of Thai citizens, who love their country, respect to democratic form of government with the King as Head of State. The project operated in the form of a committee, and there is a guideline for project implementation to those who concerned of applying. However, for the negative factors, the research found that the recipients did not received sufficient project information, disconnection between grantor and grantees, lacking of scholarship announcement, delay of scholarship, and no cooperation between staffs and grantees.

3. Presenting 5 strategies of scholarship management. Firstly, increasing scholarship management efficiency. Secondly, increasing efficiency in applying information technology. Thirdly, enhancing performance for relevant personnel. Fourthly, strengthening and developing educational potential, guidance and professional skills, and Finally, enhancing the understanding and awareness of project objectives.

Keywords: Strategy/ Scholarship Management/ Scholarship Management Condition/
Scholarship Recipient/ Chalermrajakumari Scholarship Project

บทนำ

สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2546 อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมเยาวชนของชาติที่ยากจนที่อยู่ห่างไกล และขาดโอกาสทางการศึกษาได้เข้าถึงการบริการทางการศึกษาจากรัฐอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม และเนื่องในโอกาสที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุ 48 พรรษา” ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งร่วมถวายพระพรและแสดงความจงรักภักดี กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีขึ้น โดยการสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ยากจนอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำ ให้มีโอกาสได้ ศึกษาต่อ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและสายอาชีพ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) จนจบระดับปริญญาตรี โดยดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2547-2562 หรือปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2563 จัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และสามเณร ปีละ 480 ทุน เป็นเวลา 10 ปี ต่อเนื่อง รวมทั้งสิ้น 4,800 ทุน ใช้งบประมาณ 528 ล้านบาท เพื่อจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และสามเณร ปีละ 480 ทุน อย่างต่อเนื่อง จำนวน 10 รุ่น รวมทั้งสิ้น 4,800 ทุน กำหนดให้จัดสรรทุนปีละ 10,000 บาท/คน สำหรับผู้รับทุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 ปี และอัตราทุนปีละ 20,000 บาท/คน สำหรับผู้รับทุนระดับปริญญาตรี เป็นเวลา 7 ปี ต่อมาคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2552 ได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการปรับเพิ่มอัตราทุน เป็นอัตราทุน ปีละ 15,000 บาท/คน สำหรับผู้รับทุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอัตราทุนปีละ 30,000 บาท/คน สำหรับผู้รับทุนระดับปริญญาตรี และมีมติให้ขยายระยะเวลา การให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีแก่ผู้รับทุนที่ศึกษาในสาขาวิชาที่มีหลักสูตรการเรียนการสอน เกิน 4 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ปีการศึกษา 2560 กระทรวงศึกษาธิการได้รับพระราชทาน พระราชานุญาตจัดทำโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ระยะที่ 2 เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 โดยจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และสามเณรที่มีฐานะยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับอุดมศึกษา ปีละ 600 ทุน จำนวน 10 รุ่น ระหว่างปีการศึกษา 2559-2577 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2577) ระยะเวลา 17 ปีการศึกษา (18 ปีงบประมาณ) หรือจนกว่าผู้รับทุนจบตามระยะเวลาของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี งบประมาณทั้งสิ้น 1,911.2500 ล้านบาท รวมทั้งอนุมัติในหลักการเสนอของบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เสนอจัดทำค่าของบประมาณรายจ่ายเป็นรายปีจนสิ้นสุดโครงการ พร้อมทั้งปรับเพิ่มอัตราทุนให้กับผู้รับทุนในระยะที่ 1 ในปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 2 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560) จำนวนทั้งสิ้น 1,801 ทุน ระยะเวลา 5 ปี จนสิ้นสุดโครงการเดิม รวมงบประมาณที่เสนอขอเพิ่มทั้งสิ้น 114.4125 ล้านบาทอนุมัติให้ปรับเพิ่มอัตราทุนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก 15,000 บาท/คน เป็น 25,000 บาท/คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จาก 15,000 บาท/คน เป็น 30,000 บาท/คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับอุดมศึกษา จากจำนวนเงิน 30,000 บาท/คน เป็นจำนวนเงิน 55,000 บาท/คน ทั้งนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 หรือจนกว่าผู้รับทุนเรียนจบครบตามหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรี (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 1-2) และข้อมูลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 13 ตุลาคม 2559 ซึ่งรวบรวมข้อมูลผู้รับทุนซึ่งกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 473 รูป โดยผู้รับทุนเหล่านี้กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจากข้อมูลการติดตาม พบว่านักเรียนทุน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 148 รูป/คน คือไม่สามารถศึกษาต่อ จำนวน 24 คน เสียชีวิต จำนวน 1 คน ป่วย จำนวน 2 คน ดูแลมารดาที่ป่วย จำนวน 2 คน สละสิทธิ์ จำนวน 3 คน ไปรับทุนอื่น จำนวน 4 คน ไม่มีการส่งต่อข้อมูล จำนวน 105 รูป/คน ไม่ศึกษาต่อไปประกอบอาชีพ จำนวน 6 คน ไม่ทราบสถานะ จำนวน 1 คน ในระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบผู้รับทุนการศึกษาดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางและ

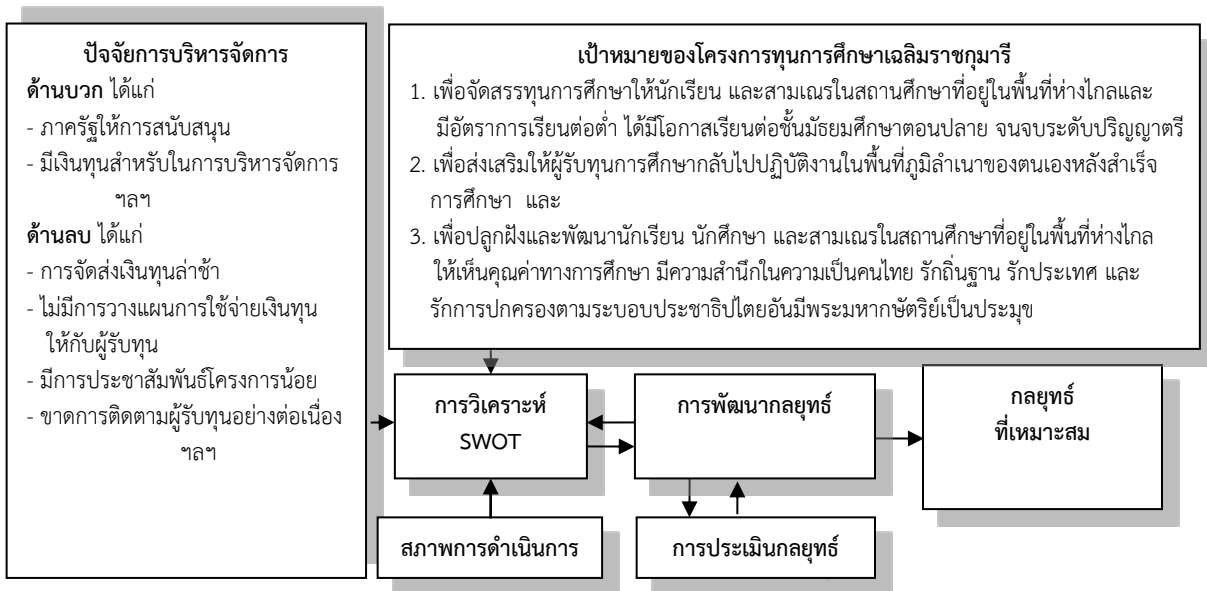
ประสานการทำงานร่วมกัน ตลอดจน การปลูกฝัง และพัฒนานักเรียน นักศึกษา และสามเณรผู้รับทุนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งมีการติดตามและรายงานผลประจำปีทุกปี แต่ยังคงพบปัญหาอุปสรรคทั้งในเรื่องสุขภาพ การเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่ำ ครอบครัวยากมีหนี้สิน มีการสละสิทธิ์การรับทุนเพื่อไปประกอบอาชีพหารายได้ช่วยเหลือจนเจือครอบครัวย ทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียนทุนตามโครงการ บางรายพบปัญหาด้านการใช้จ่ายเงินทุน ไม่ได้ทำบัญชีรายรับ-จ่าย ไม่มีครูดูแลด้านการเบิกจ่ายเงินทุนการศึกษา ทำให้ขาดการวางแผน บางรายมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าดำรงชีพระหว่างการศึกษาจำนวนค่อนข้างมาก จากสภาพการบริหารจัดการทุนข้างต้น ส่งผลต่อโครงการฯ ที่ประสงค์สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนทุนได้รับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในเรื่องของยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” เพื่อให้ผู้รับทุนสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งนำข้อค้นพบจากการศึกษา นำไปสู่ การปรับปรุงและพัฒนาโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานทุนการศึกษาประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย และวางแผนการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดการทุนของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปกรอบในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงข้อมูลสภาพการจัดการทุน และข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน ของผู้รับทุน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในโครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ เสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวางแผนปรับปรุง และกำหนดมาตรการสำหรับการดำเนินงานโครงการฯ และนำยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีในระยะต่อไป

2. นำยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดไปเป็นมาตรการในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนการจัดสรรทุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีและทุนการศึกษาประเภทอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงสภาพการจัดการทุน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน รวมทั้งเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 **ประชากร** ได้แก่ ผู้รับทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี รุ่น 8 และรุ่น 9 ที่กำลังศึกษา ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 352 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถามในคำถามการวิจัย ข้อ 1 คือ ผู้รับทุนใน รุ่น 8 รุ่น 9 ที่กำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ปีที่3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 296 คน ซึ่งเป็นการ

สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie & Morgan (1970, p 607)

2.2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในคำถามการวิจัย ข้อ 2 จำนวน 24 คน เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ โดยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามคำถามการวิจัย ข้อ 3 จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 29 คน

วิธีการวิจัย

การศึกษายุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ของกระทรวง ศึกษาธิการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏผล ดังนี้

สภาพทั่วไปของผู้รับทุนการศึกษา “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ของกระทรวง ศึกษาธิการ อยู่ในรุ่น 8 มีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 รุ่น 9 จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 โดยรวมเป็นเพศหญิง 217 คน คิดเป็นร้อยละ 85.10 มีอายุ 21 ปี จำนวน 83 คน ร้อยละ 32.50

1.1 สภาพการจัดการทุนด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้รับทุนกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีปีที่ 3 มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ จำนวน 74 คน ร้อยละ 29.00 สภาพการจัดการทุนด้านศึกษาภาพรวมในระดับปานกลาง มีผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเกรดเฉลี่ย อยู่ช่วงระหว่าง 2.50 -2.99 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ผู้รับทุนจำนวนหนึ่งมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่ำ เนื่องจากไม่ถนัดในบางรายวิชาที่เรียน มีปัญหาในการปรับตัวในสถานศึกษา หรือพื้นฐานการศึกษาเดิมไม่เพียงพอ ต้องแบ่งเวลาทำงานหารายได้พิเศษหรือดูแลครอบครัวที่เจ็บป่วย และผู้รับทุนจำนวนหนึ่งไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือลาออกกลางคัน เนื่องจากมีปัญหาครอบครัวหรือปัญหาเรื่องหนี้สินของครอบครัว มีปัญหาเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ถนัดจึงลาออกเพื่อไปสอบเข้าเรียนใหม่ และสามเณรทุนบางรูปลาสิกขากลางคันทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียนทุนตามโครงการ

1.2 สถานภาพการจัดการทุนด้านสุขภาพของผู้รับทุนภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่าผู้รับทุนมีความเห็นมาก คือ มักเดินขึ้นลงอาคารเพียง 1 ชั้นแทนการใช้ลิฟท์โดยสาร ชอบทำกิจกรรมงานอดิเรก เช่น ดูหนัง ฟังเพลง และออกไปพบปะเพื่อนฝูง เพื่อคลายความเครียด ฯลฯ ผู้รับทุนบางรายมีอาการป่วยต้องใช้เวลาในการรักษาและเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง จึงปล่อยปละละเลย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

1.3 สถานภาพการจัดการทุนด้านครอบครัวของผู้รับทุนการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่า มีพี่น้อง 2 คน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 มีสถานภาพที่อยู่ปัจจุบันอยู่หอพัก/บ้านเช่า ห้องเช่า จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 ผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 ในจำนวนนี้ไม่ประกอบอาชีพ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20 มีรายได้ 6,001-10,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 และไม่มีรายได้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 สภาพการจัดการทุนด้านครอบครัวอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าผู้รับทุนมี

ความเห็นมาก คือ ผู้ปกครองสนับสนุนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม ของมหาวิทยาลัย ผู้ปกครองให้คำปรึกษาด้านการเรียน แก่ท่านในระดับปานกลาง และผู้ปกครองให้ท่านเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ถนัดในระดับน้อยที่สุด

1.4 สภาพการจัดการทุนด้านการใช้จ่ายเงินทุน พบว่า การรับเงินทุน/ การกู้ยืมเงินทุนจากแหล่งอื่น/ รูปแบบการรับเงินทุนของผู้รับทุนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้รับทุนส่วนใหญ่ไม่ได้ รับทุนอื่น จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 92.90 และได้รับทุนอื่น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30 ส่วนใหญ่ไม่ได้ กู้ยืมเงิน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 แต่มีผู้รับทุนบางรายกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 และกู้ยืมแหล่งอื่นคือกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 นำเงินทุนฝากเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30 ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชี ใช้จ่าย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 ส่วนใหญ่เหลือ เงินทุนการศึกษา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 รองลงมาไม่เหลือเงินทุน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 และผู้รับทุนต้องการเพิ่มเงินทุนการศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ด้านการใช้จ่ายและการจัดการ ทุนอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าผู้รับทุน มีความเห็นมากที่สุด คือ ได้รับเงินทุนการศึกษาถูกต้อง ครบถ้วนทุกปี ต้องหารายได้เสริมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มเติม ได้รับเงินทุนครบถ้วนแต่ต้องนำเงินทุนไปใช้ จ่ายอย่างอื่น เช่น ช่วยเหลือครอบครัว ในระดับปานกลาง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่เพียงพอสำหรับ เงินทุนการศึกษาที่ ได้รับในระดับปานกลาง ผู้รับทุนบางรายไม่ได้ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และไม่มีครุดูแลการเบิกจ่ายเงินทุน ทำให้ผู้รับทุน ใช้จ่ายเงินทุนโดยขาดการวางแผน มีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาและค่าดำรงชีพระหว่างศึกษาเป็นจำนวน ค่อนข้างมาก

1.5 สภาพการจัดการทุนในการบริหารจัดการโครงการ พบ ดังนี้

- ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาบางแห่งขาดความตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ ทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี
- ขาดความต่อเนื่องในการติดตามดูแลผู้รับทุน และการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาเบื้องต้นล่าช้า
- ขาดการประสานงานการส่งต่อ การติดตามผู้รับทุน การโอนเงินทุน และการติดตามผลการเรียน ของผู้รับทุน
- การรายงานข้อมูลรายบุคคลของผู้รับทุนบางรายไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน และส่วนหนึ่งไม่ได้รับการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง จึงส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนกับความเป็นจริง
- ผู้รับทุนจำนวนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ ในส่วนที่จะเป็น ประโยชน์ต่อตัวผู้รับทุนเอง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับทุนที่โอนย้ายสถานศึกษาหรือสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ มีการติดต่อเพื่อรายงานตัวหรือแจ้งสถานศึกษาแห่งใหม่ให้รับทราบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยทางบวก และ 2) ปัจจัยทางลบ ดังนี้

2.1 ปัจจัยทางบวก พบว่า เป็นโครงการทุนฯ ที่มีการดำเนินงานระยะยาวที่ดีที่เปิดโอกาสให้กับผู้มี ฐานะยากจน ซึ่งภาครัฐให้การสนับสนุน มีจำนวนเงินทุนเพียงพอสำหรับในการบริหารจัดการ ประกอบกับมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 ได้ให้ความสำคัญและเห็นชอบให้มีการปรับเพิ่มอัตราทุน ซึ่งมีการบริหาร จัดการในรูปคณะกรรมการบริหารฯ ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้ เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา ดังเช่นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ โดยเริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็ก ปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกาย และใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่าง

มีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้ และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็วบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้โดยนาระบบฐานข้อมูลโครงการทุนเฉลิมราชกุมารี และคู่มือการใช้ระบบฐานข้อมูลโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี และคู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับในการบริหารจัดการทุน

2.2 ปัจจัยด้านลบ ได้แก่ การประสานงานและการจัดส่งเงินทุนมีความล่าช้า มีการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ค่อนข้างน้อย การประสานการส่งต่อผู้รับทุนจากการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาขาดความต่อเนื่อง ไม่มีผู้ประสานงานหรือช่องทางสื่อสารให้กับทางมหาวิทยาลัยได้รับทราบ และขาดความต่อเนื่องในการติดตาม ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้รับทุน บางรายต้องหารายได้เสริมเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ทำให้ส่งผลต่อสุขภาพ เนื่องจากร่างกายอ่อนเพลีย และง่วงนอนระหว่างศึกษาในชั้นเรียนได้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัย ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่พบว่า ผู้รับทุนจำนวนหนึ่งมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่ำ เนื่องจากไม่ถนัดในบางรายวิชาที่เรียน มีปัญหาในการปรับตัวในสถานศึกษาหรือพื้นฐานการศึกษาเดิมไม่เพียงพอ ต้องแบ่งเวลาทำงานหารายได้พิเศษหรือดูแลครอบครัวที่เจ็บป่วย และผู้รับทุนจำนวนหนึ่งไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือลาออกกลางคัน เนื่องจากมีปัญหาครอบครัวหรือปัญหาเรื่องหนี้สินของครอบครัว มีปัญหาเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ถนัด จึงลาออกเพื่อไปสอบเข้าเรียนใหม่ ทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียนทุนตามโครงการ บางรายไม่ได้ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และไม่มีครูดูแลการเบิกจ่ายเงินทุน ทำให้ผู้รับทุนใช้จ่ายเงินทุนโดยขาดการวางแผน นอกจากนี้ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (2559) พบว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนและค่าบริการต่างๆ มีจำนวนมาก เช่น ค่าถ่ายเอกสาร ค่าจัดทำรายงาน ค่าเรียนเสริมพิเศษ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมของคณะ ซึ่งบางอย่างเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้คาดคิดไว้ในแผนการใช้จ่ายเงิน เช่น ค่าทัศนศึกษา ค่าจัดทำโครงการ เป็นต้น ซึ่งทำให้เงินทุนที่ได้รับไม่เพียงพอ และผู้รับทุนต้องออกไปหารายได้เสริมเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการหารายได้เสริมของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการหารายได้เสริมของนักศึกษามีปัจจัย เกี่ยวกับเรื่อง (1) เงินสนับสนุนที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย (2) เศรษฐกิจตกต่ำส่งผลทำให้ค่าครองชีพสูง (3) ค่านิยมการดำเนินชีวิตแบบเกินความจำเป็นของนักศึกษา (4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน (5) ค่าลงทะเบียนเรียน / ค่าเล่าเรียนสูง (6) การใช้อินเทอร์เน็ต (7) ภาระหนี้สิน (8) ฐานะครอบครัว (9) เวลาว่างช่วงปิดภาคฤดูร้อน (10) ความสามารถในการทำงาน ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหานั้นไม่พอต่อค่าใช้จ่ายนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าขอเงินเพิ่มจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือยืมเงินจากเพื่อน และหางานพิเศษทำ (Part time) นอกจากนี้ผู้รับทุนบางรายได้นำเงินทุนไปช่วยเหลือทางครอบครัว บางรายครอบครัวขอยืมเงินทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัวในขณะที่ ผู้รับทุนบางรายมีอาการป่วยต้องใช้เวลาในการรักษาและเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่องได้ จึงปล่อยปละละเลย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน โดยเฉพาะผู้รับทุนที่จะสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษา ถือได้ว่าในตัวผู้รับทุนผ่านกระบวนการคัดเลือกที่ดี เพราะพฤติกรรมของผู้รับทุนไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียน และเป็นการใช้จ่ายเงินทุนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ นฐนธย์ ใยบัว (2556) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินของนักศึกษา ที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เนื่องจากพฤติกรรมของนักศึกษาอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากตามยุคสมัย บริบททางสังคม และสภาพแวดล้อมตลอดเวลา จากในอดีตที่วัยรุ่นไทยจะดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบ และบรรทัดฐานของวัฒนธรรม จารีต และประเพณีอันดีงาม แต่เมื่อเวลาผ่านไป การหลงไหลของ

วัฒนธรรมจากสื่อตะวันตกเริ่มส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งในเรื่องการแต่งกาย การเลือกคบเพื่อน การใช้เวลารวมถึงทัศนคติในการดำเนินชีวิต การขาดวิจรรย์ญาณและความยั้งคิดในการเลือกบริโภค และพบว่า สภาพปัจจุบันพฤติกรรมการบริโภคสินค้าที่มีความฟุ่มเฟือยและเกินความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของวัยรุ่น ส่วนใหญ่ มีการซื้อสินค้าแบรนด์เนมจำพวก กระเป๋า แว่นตา นาฬิการาคาแพง การใช้เครื่องสำอางค์จากต่างประเทศ หรือการใช้เวลาว่างไปชมคอนเสิร์ต การท่องเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติและเป็นแฟชั่นที่ได้รับความนิยมกันในหมู่ของวัยรุ่นที่มุ่งเน้นพฤติกรรมการบริโภควัตถุนิยมหรือสินค้าฟุ่มเฟือย โดยผลวิจัยนี้ เป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการดำเนินงานกองทุนฯ ตลอดจนการจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการวางแผนการใช้เงินต่อไป

3. ยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษา เฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ 27 มาตรการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทุน

มาตรการ

1.1 ปรับปรุงการบริหารงานและกลไกขับเคลื่อนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีโดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา

1.2 ทบทวนภารกิจงานที่ผ่านมา และปรับปรุงกระบวนการจัดการทุนให้สอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงาน และบริบทที่ปรับเปลี่ยน

1.3 ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี โดยการกำหนดกิจกรรมและปฏิทินปฏิบัติงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

1.4 ดำเนินการจัดทำแผนปรับปรุงการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึง

1.5 ให้สถานศึกษา/ครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุนที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งต่อผู้เรียนในช่วงระดับอุดมศึกษาจัดทำหนังสือแจ้งไปยังมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาทันที เมื่อทราบว่าผู้รับทุนเปลี่ยนสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้

มาตรการ

2.1 ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานบริหารจัดการทุน โดยจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับผู้เกี่ยวข้อง

2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศผู้รับทุนที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและติดตามข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 จัดทำคู่มือการใช้ระบบฐานข้อมูลโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน

2.4 ดำเนินการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลผู้รับทุน และข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีลงในระบบฐานข้อมูลโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารีให้กับครู/เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุน โดยดำเนินการในทุกปีการศึกษา

2.5 ส่งเสริมความรู้เรื่องจริยธรรมคอมพิวเตอร์ให้กับครู/เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

2.6 ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มสมรรถนะให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการทุน

มาตรการ

3.1 ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมพัฒนาผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทุนให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการเบิกจ่ายเงินทุน หรือการจัดสรรทุน เพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารเงินทุนที่ไม่เหมาะสม

3.2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการดำเนินการบริหารจัดการทุนตาม คู่มือและแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี

3.3 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเทคนิคการติดตามและดูแลให้ความช่วยเหลือผู้รับทุน

3.4 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายครู/เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุน โดยนำประสบการณ์ในการดูแลทุนมาศึกษา และนำประสบการณ์ที่ดีมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาดูแลผู้รับทุน เพื่อสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้รับทุน

3.5 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับทุนในการรวบรวมรายงานข้อมูลผลการศึกษา และรับทราบเงื่อนไขในการรับทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษา การแนะแนวและทักษะอาชีพ

มาตรการ

4.1 ส่งเสริม และพัฒนาการเรียน กรณีผู้รับทุนฯ มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ ให้สถานศึกษาที่มีผู้รับทุน การศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่ต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน ดูแล ช่วยเหลือผู้รับทุนการศึกษา ให้มีผลการเรียนที่สูงขึ้น

4.2 ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้/อาชีพให้กับผู้รับทุน ส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียนในช่วงปิดภาคเรียน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ส่งเสริมการแนะแนว หรือการฝึกอาชีพระยะสั้นเพื่อช่วยเหลือครอบครัว รวมทั้งให้คำแนะนำ และช่วยเลือกงานที่มีความเหมาะสมและความปลอดภัยเป็นสำคัญ เป็นต้น

4.3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพบปะผู้รับทุนในแต่ละรุ่นในทุกปี เพื่อให้ผู้รับทุนได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน และเป็นการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้รับทุน

4.4 ส่งเสริม และสร้างการรับรู้ และให้ความตระหนักเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินทุนที่ได้รับเพื่อความคุ้มค่าการใช้จ่ายเงินทุนให้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในแต่ละปีการศึกษา

4.5 ส่งเสริม และสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ ดูแลผู้รับทุนฯ กรณีพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้รับทุน โดยให้สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งรายงานสภาวะการณ์ต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงวัตถุประสงค์

โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรการ

5.1 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงวัตถุประสงค์โครงการ และความสำคัญของโครงการฯ จัดให้มีการแนะแนวผู้รับทุน โดยจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติให้กับผู้เรียนทุกปี

5.2 หน่วยงานที่จัดการทุน/สถานศึกษาผู้ดูแลทุน ควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมการสร้างความรู้ระเบียบ วินัย และความตระหนักให้กับผู้รับทุน เพื่อให้ผู้รับทุนตระหนักถึงความสำคัญของโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง

5.3 ครู/เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลทุน ต้องรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่จัดการทุน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการดำเนินงานเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการทุนฯ กระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ

5.4 ยุติการสนับสนุนทุนการศึกษา กรณีพบว่าผู้รับทุนขาดความรับผิดชอบ และไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย หรือไม่ตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ

5.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับทุนการศึกษาจัดกิจกรรมจิตอาสา จริยธรรม คุณธรรม เพื่อพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมอย่างต่อเนื่องในระหว่างการรับทุนพร้อมทั้งรายงานผลการร่วมกิจกรรมดังกล่าวเสนอต่อสถานศึกษาทุกปีการศึกษา

5.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับทุนการศึกษาเป็นผู้ให้ซึ่งต้องเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคม ชุมชน และสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้ผู้รับทุนการศึกษารายงานผลการร่วมกิจกรรมดังกล่าว เสนอต่อสถานศึกษาทุกปีการศึกษา

การเสนอยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น เป็นการดำเนินงานภายใต้การศึกษาและข้อค้นพบจากการวิจัย มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการทุน “โครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี” ระดับอุดมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ และ 27 มาตรการ ซึ่งจะเป็นทิศทาง นโยบาย ขอบเขต และกระบวนการที่กระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้จัดการเงินทุน หรือผู้รับทุน ควรพิจารณาในการบริหารจัดการเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังไปสู่อนาคต คือ ผู้รับทุนศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ได้สำเร็จรวมทั้งการใช้จ่ายเงินทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และกลับไปทำงานในภูมิลำเนาบ้านเกิด เพื่อพัฒนาประเทศโดยภาพรวม ซึ่งหากมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่รอบคอบ ครอบคลุม ก็จะสามารถทำให้ผู้รับทุน หรือผู้จัดการเงินทุนนั้นสามารถวางแผนการจัดการเงินทุนให้กับผู้รับทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะยุทธศาสตร์ที่ดีจะเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการให้กับผู้บริหารหรือผู้จัดการเงินทุนของแต่ละหน่วยงานหันมาให้ความสนใจอย่างแท้จริงในเรื่องของการสนับสนุนเงินทุนโดยพิจารณาว่าควรจะสนับสนุนเงินลงทุนอย่างไร และเจ้าของผู้รับทุน รวมถึงผู้บริหารแหล่งทุนทราบถึงปัญหา อุปสรรคตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมหามาตรการรองรับไว้ล่วงหน้าเพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหาย และมองเห็นภาพของการพัฒนา ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการดำเนินงานเดียวกัน ก่อให้เกิดการประสานงานและบูรณาการทางความคิดเชื่อมโยงมิติในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ อันส่งผลต่อการส่งเสริมศักยภาพคน ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อม ทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ... มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” การเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของพัฒนาทุนมนุษย์ และปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น หากยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นก่อให้เกิดประสิทธิภาพในทุกมิติแล้ว ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อน หรือปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรค ก็จะสามารถปิดจุดอ่อน และแก้ไขอุปสรรคจนสามารถให้การดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 1-2)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการศึกษาคำหรับการดำเนินการระยะต่อไป

- 1.1. ควรมีระบบการติดตามดูแลผู้รับทุนการศึกษาเป็นรายบุคคล
- 1.2. สถานศึกษาควรให้คำปรึกษาแนะแนวการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ แก่ผู้รับทุนการศึกษา
- 1.3. ควรมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้รับทุนให้มีระเบียบวินัย กิจกรรมฝึกจิตอาสา และกิจกรรมเพื่อสร้างความกตัญญูต่อผู้ให้ทุนการศึกษา
- 1.4. การรับทุนควรมีกฎ ระเบียบ มาตรฐานคุณสมบัติผู้รับทุนตลอดการรับทุนการศึกษา เช่น มาตรการการตัดสิทธิการรับทุน กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เป็นต้น
- 1.5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง
- 1.6. ควรมีการเผยแพร่คู่มือแนวทางการดำเนินงานผ่านช่องทางการสื่อสารที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้สะดวก
- 1.7. ควรมีสมาคมประจำตัวผู้รับทุนการศึกษา เพื่อสะดวกในการส่งต่อสถานศึกษาไปยังปลายทาง
- 1.8. หน่วยงานต้นสังกัดต้องทราบบทบาทภารกิจหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการฯ และติดตามผู้รับทุนการศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายโครงการฯ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของผู้รับทุนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก
- 2.2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับทุนโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ของกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.3. ควรศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวที่เหมาะสมของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

เอกสารอ้างอิง

- นฐนัธย์ ไยบัว. (2556). การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). (2561). (2561,13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2549). *แนวทางการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2550) *แนวทางการส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา และสามเณรทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี*. กรุงเทพฯ.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2551). รายงานผลการศึกษาค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
ของนักเรียนทุนในโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี. กรุงเทพฯ
- _____. (2552). การประเมินสัมฤทธิ์ผลการดำเนินโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี. กรุงเทพฯ.
- _____. (2559). รายงานการติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. โรงพิมพ์การศาสนา สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.